

Equithérapie (SHP)

Ontwikkelen, bevorderen, ondersteunen
en genezen met de hulp van het paard

Door Dr. Ulrike Thiel

Verkrijgbaar in het Duits, Engels en Nederlands

Met bijdragen van B. Klüwer, S. Hanneder, R. Seibler, G. Dreisbach, P. Strausfeld and H. Struck

Inhoud van het nieuwe boek over Equithérapie SHP

Equithérapie SHP

**Ontwikkelen, bevorderen, ondersteunen
en genezen met de hulp van het paard**

Door Dr. Ulrike Thiel

Met bijdragen van B. Klüwer, S. Hanneder, R. Seibler,
G. Dreisbach, P. Strausfeld en H. Struck

2012 Knijnenburg Producties BV/ Horses and Driving Books, Lochem
Postbus 154, 7240 AD Lochem, www.horsesanddrivingbooks.com
ISBN/EAN: 978-90-802162-4-2

Inhoud

Ten geleide : woord vooraf van Gundula Hauser
Waarom dit boek? Ulrike Thiel

Waarom dit boek?

Zo'n vijftig jaar geleden heb ik mij vanuit Oostenrijk in mijn nieuwe vaderland Nederland gevestigd. Met mijn scholing in het orthopedagogisch voltigeren en rijden, en paardrijden voor gehandicapten als achtergrond begon ik mij te oriënteren in de rijke Nederlandse paardenwereld. Ik stelde echter vast dat een systematische aanpak in het aanbod van therapeutisch paardrijden hier niet bestond. Dat verraste mij, want Oostenrijk, Duitsland en Zwitserland konden toen al terugkijken op meer dan dertig jaar traditie op het gebied van therapeutisch paardrijden. Nederland beschikte wel over een goed georganiseerd systeem van paardrijden voor gehandicapten, op daarin gespecialiseerde maneges. Maar desondanks bestond er geen enkel initiatief voor de opleiding van vakmensen in het therapeutisch paardrijden en orthopedagogisch werken met het paard. Dit is toe te schrijven aan de verschillende ontwikkeling die de hippische en therapeutische tradities in Nederland en de Duitstalige landen hebben gekend, en daarnaast zijn er ook algemeen maatschappelijke verschillen en verschillen in het psychosociale dienstverleningssysteem. Ik moest dus allereerst vertrouwd worden met de Nederlandse leefwijze, de paardenwereld, de paardensport voor gehandicapten en het psychosociale zorgstelsel, voordat ik zelf aan de slag kon gaan als equithérapeut. Uiteindelijk heeft mijn zoektocht in het aanbod geleid tot de oprichting van de Nederlandse Stichting Helpen met Paarden, SHP-E(NL), en de ontwikkeling van de opleiding tot Equithérapeut (SHP). Ervaringen met een aantal Nederlandse projecten, onder meer op justitieel terrein, en talloze gesprekken in diverse werkgroepen, hebben aanzienlijk bijgedragen aan dit initiatief, dat ik heb kunnen realiseren dankzij de ondersteuning van ervaren collega's uit de Duitstalige traditie van het therapeutisch paardrijden. Er is heel wat voortgevloeid uit deze onderneming. Ik had in de loop van jaren al de nodige persoonlijke kennis van en ervaring met de Nederlandse paardenwereld opgedaan als dressuuramazone, dressuurjurylid en instructrice, en docente voor de KNHS. Mijn lidmaatschap van het FATP, het internationaal forum voor organisaties die opleidingen voor therapie met het paard aanbieden, heeft ervoor gezorgd dat ik het wiel niet opnieuw hoefde uit te vinden. Dankzij de expertise van de buitenlandse organisaties en collega's, en mijn ervaring in diverse opleidingen en organisatievormen van het psychosociale gezondheidswezen en de hulporganisaties voor jongeren, ben ik er in geslaagd een zelfstandige variant van de opleiding tot equithérapeut te ontwikkelen, die op de Nederlandse situatie is afgestemd.

Het opleidingsconcept richt zich op beroepen die procesmatig bevorderen, ontwikkelen, ondersteunen en genezen op het gebied van pedagogie, psychologie, revalidatie en psychagogie. Equithérapie (SHP) kon zich vooral verder ontwikkelen op het gebied van de psychotherapeutische en psychosociale behandeling met het paard voor volwassenen en jongeren, omdat de opleiding gebaseerd is op veel zelfervaring, de eigen ontwikkeling van de equithérapeut in zijn rol van therapeut en relatie tot het paard, supervisie en intervisie. Bovendien gaat de opleiding vergezeld van een duidelijk kwaliteitscontrolesysteem, dat ook rekening houdt met de ethische verantwoordelijkheid van de therapeut ten opzichte van de cliënt en de cotherapeut, het paard. Er dienden zich vele mogelijkheden aan in de jeugdzorg, het gevangeniswezen en als klinisch psychologe en justitieel expert voor de ontwikkeling van equithérapeutische behandelingsvarianten in uiteenlopende settings omdat het PBSP-concept van Pesso betrokken werd, als psychodynamisch basismodel bij de gemeenschappelijke opleiding van de verschillende beroepsgroepen.

Het Pesso-concept leidt in iedere opleidingsgroep tot verbreding van de visie. Er is een vruchtbare wederzijdse stimulans van de verschillende beroepsgroepen en een collegiale begrenzing van de specialistische terreinen. De equithérapeuten in spe leren gezamenlijk en multidisciplinair van elkaar hoe het paard verrijking in hun werk kan brengen.

Dr. Ulrike Thiel

Cranendonck, maart 2012

Therapeutisch paardrijden

Een babylonische spraakverwarring.
Het paard zelf is geen therapeut
Het therapeutisch potentieel van het paard
Het wezen van het paard
De historisch gegroeide band tussen paard en mens
Wat maakt een paard tot helper?
Het paard kan relaties aangaan.
Het paard als spiegel
De driedimensionale beweging
De sociale capaciteiten
Analoge communicatie
De aanvaarding van de mens
Motivatie en aantrekkingskracht
Symboliek van het paard
Het paard spreekt de mens als geheel aan.

Hoe therapie met de hulp van het paard zich heeft ontwikkeld

De oorsprong van het therapeutisch rijden.
Ontwikkeling en organisaties in Europa
Enkele toonaangevende pioniers
Kernpunten en scholen
FATP, internationale associatie voor kwaliteitszorg
De gemeenschappelijke inhoud van de FATP-kwalificaties
De ethische code van het internationale FATP
Hoe ontwikkelde equithérapie zich in Nederland?
Wie kan Equithérapeut (SHP) worden?
Basisberoepen0

Equithérapie (SHP)

Helpen met de hulp van het paard
Thérapie
Een holistisch/integraal concept
De taak van het paard
Psychomotoriek
    Psycho- (senso-, socio-)motoriek met het paard
Wat kan equithérapie bevorderen?.
    Balans, beweging, dialoog en relatie
Het cyclisch procesmodel en zijn werkingsfactoren0
Een stapsgewijs, gefaseerd cyclisch proces
Het therapiepaard: geen passief hulpmiddel
    De therapeut
    De oefeningen
    De interventies
    Het procesniveau
Randvoorwaarden en de interne driehoek
    De relatiedriehoek
    De pasvormdriehoek
    De ontwikkelingsgeoriënteerde pasvormopzet van Pessoa.
    De configuratiedriehoek
Het procesverloop
    De inleidende fase
    De opwarmingsfase .
    De oefen- en werkfase
    Wensoefening of verwerkingsfase
    Cooling down, overgangsfase
Vormen van equithérapie .
    Ontwikkelingsbevordering met het paard
    (Ortho)pedagogische begeleiding met het paard

Wat is orthopedagogisch voltigeren?0
Pedagogische begeleiding door zelfstandig rijden (OPR)
Verschillen tussen OPV en OPR (naar M. Schultz)
Revalidatie en compenserende begeleiding
Orthopedagogisch voltigeren met volwassenen?
Psychosociale ondersteuning met het paard
Psychotherapie met het paard
Projectwerk en belevingspedagogiek met het paard

Equitherapeut

Een droomberoep?
Wie Equitherapeut (SHP) wil worden
Voorwaarden vanuit het basisberoep
    Hippische ervaring en kwalificatie
    Twee geïntegreerde studiemogelijkheden
Therapieconcept van de opleiding
Heterogene groepen, een verrijking
Groepswork met individuele ondersteuning
Voorselectie en intake
Motorische en mentale fitheid van de therapeut
Opleiding volgens het prestatie-competentieprofiel
Bestanddelen van de opleiding en de overdracht
    Processen beleven en begeleiden
    Van o jee komt oké

Documentatie

HippoCampus
De cursuspaarden
De competentie van de equitherapeut toetsen
Equitherapeuten (SHP) over hun ervaringen tijdens de opleiding

Gerennommeerde experts lichten hun werk toe

Bewegen met en op het paard
Psychische, emotionele en sociale verbanden
Psychomotorische ontwikkelingsbevordering en behandelingsmogelijkheden in de Equithérapie
Dr. Barbara Klüwer

Op het paard vrolijk achter de normale ontwikkeling aan
Ontwikkelingsbevordering door orthopedagogisch rijden bij de driejarige, in haar ontwikkeling vertraagde Lucia
Gerd Dreisbach.

Systematische bevordering met de hulp van het paard
Wat bij wie en hoe?
Indicatiegeleide bevordering bij orthopedagogisch rijden en voltigeren
Dr. Rebecca Seibler-Stoffl

Het paard accepteert mij zoals ik ben
PSMV: Psychosociaal werk met het paard in een TBS-inrichting voor mentaal gestoorde delinquenten in Nederland
Dr. Ulrike Thiel0

Werken aan relaties op het paard
"Moeder-kind-rijden" als onderdeel van de therapie in een verslavingskliniek, en bij de ambulante begeleiding van gezinnen in de eigen praktijk
Pia Strausfeld
Ontspanning en zelfervaring op het paard
Beschrijving van het werk met vrouwen met eetstoornissen in een verslavingskliniek en met vrouwelijke cliënten met zeer uiteenlopende pedagogisch-therapeutische

doelstellingen
Pia Strausfeld 0

Psychotherapie met het medium paard

Theoretische overwegingen en een exemplarische voorstelling van
de psychotherapeutische werkwijze met het medium paard
Sabine Hanneder

Ik zocht een paard en vond – mijzelf

Dankzij het waardevolle contact met het paard jezelf beter kunnen inschatten
en waarderen
Dr. Ulrike Thiel

Doelstellingen en therapie-effecten documenteren

Diagnostiek en evaluatie in de ontwikkelings- en orthopedagogische bevordering
met het paard
Henrike Struck

Appendix

Opleidingsconcept voor Equithérapie (SHP)
De urenverdeling
Registratie en certificering als Equithérapeut (SHP-E(NL)).
Ethische code en kwaliteitsrichtlijnen SHP-E(NL)

Tabellen: overzicht opleidingen therapeutisch rijden0

Literatuur

Adressen